

Martinus

www.martinus.hu

a Szombathelyi Egyházmegye havilapja

IX. ÉVFOLYAM 9. SZÁM • 2016. SZEPTEMBER • ÁRA: 170 FT

„Mindenkiben meg kell
találnunk a kincset:
a közösségek adják át
saját értékeiket
és legyenek nyitottak
mások tapasztalataira!”

(Ferenc pápa)

Összhang egy életen át

Interjú Polgári László
görögkatolikus párókussal
4-5. oldal

Most kormányzóként szolgál

Beszélgetés Császár István
egyházmegyei kormányzóval
12. oldal

Gondolatok a hitről

Részlet dr. Széll Kálmán
„Göncölszeke” című könyvéből
13. oldal

Kik a görögkatolikusok?

Egyháztörténelem dióhéjban

A magyarországi görögkatolikusok története a kezdeti időkben a keleti szertartás, az ortodoxia hazai történelme is. A keleti kereszténységgel a magyarság már a honfoglalás előtt megismerkedett. Keleti szertartás szerint keresztelkedett meg Gyula, Bulcsú, Ajtony, sőt Szent István anyja, Sarolta is.

A honfoglalás korában komoly bizánci egyházszervezet működött hazánkban. A 11–12. században Magyarországon bizánci monostorok működtek például Veszprémvölgyben, Tihanyban, Visegrádon és Dunapentelén.

Az államalapítás után uralkodóink politikai érdekei azonban azt diktálták, hogy a nyugati szertartású kereszténységhez való tartozást erősítsék, noha Bizánccal is jó kapcsolatokat ápoltak. Az 1054-ben bekövetkező egyházszakadást követően a bizánci kolostorok lassan elnéptelenedtek, a 13. században a magyar keleti szertartású egyház latinizálása lényegében befejeződött. Ezt követően, úgy tűnik, megszakad a keleti egyház jelenlétének folytonossága, s csak a 15. század elején jelenik meg újból, ortodox szerb telepések betelepülésével. A délről és keletről betelepülő szerbek és románok magukkal hozták pravoszláv vallásukat is.

A keleti és nyugati egyház évszázadokig tartó egyesülési folyamata nem járt eredménnyel. A későbbi kísérletek sem vezettek teljes sikerhez, hanem azzal az eredménnyel jártak, hogy a keleti egyház egy-egy része lépett egységre a nyugati, katolikus egyházzal. Amikor ez az egység megvalósult, akkor jött létre egy keleti katolikus, nálunk használatos elnevezéssel görögkatolikus egyház. A Délvidéken, az északkeleti vármegyékben, a Partiumban, majd pedig Erdélyben megkötött uniók (vagyis a római pápával való egyesülés ünnepélyes kimondása) után fokozatosan épült

ki a görögkatolikus egyházszervezet. A Rómához csatlakozó, immár nem ortodox, hanem keleti szertartású katolikusokat nevezték görögkatolikusnak, a görög-bizánci szertartásra utalva. Trianon előtt körülbelül három millió görögkatolikus élt Magyarországon.

Magyarországon a legnagyobb magyar görögkatolikus egyházközség a hajdúdorogi volt. A hajdúdorogiak indították el azt a mozgalmat, mely egy önálló magyar görögkatolikus egyházmegyéért és a magyar nyelv liturgikus használatának engedélyezéséért küzdött. 1912-ben X. Pius pápa engedélyével Ferenc József király megalapította a Hajdúdorogi Egyházmegyét.

A múlt század közepén teljesült a magyar görögkatolikusok régi vágya: saját papjaik részére megalapításra került Nyíregyházán a papnevelő intézet és a hittudományi főiskola, melyek ma is működnek. A másik fontos eredmény a már említett régi vágy beteljesülése volt: 1965. november 19-én Rómában, a Szent Péter-bazilikában Dudás Miklós püspök magyar nyelvű Szent Liturgiát mutatott be több száz püspök előtt, akik a II. Vatikáni Zsinat tanácskozásán vettek részt. A zsinat úgy döntött, hogy a római katolikus egyházban az addig kizárólagos latin mellett a nemzeti nyelvek is használhatók a liturgiában.

A Magyar Görögkatolikus Egyház szervezetileg 2015. március 20-án vált önálló egyházzá, amikor Ferenc pápa megalapította a saját jogú Hajdúdorogi Metropoliszai Egyházat. Ennél fogva tehát a magyar görögkatolikusok főegyházmegyéje a Hajdúdorogi Főegyházmegye (metropolisz), püspöke Kocsis Fülöp metropolita. Két egyházmegye tartozik a főegyház megye alá: a Miskolci Egyházmegye, püspöke dr. Orosz Atanáz, illetve a Nyíregyházi Egyházmegye, melynek kormányzója Szócska Ábel bazilita szerzetes atya.

A magyar görögkatolikuság történetét illetően megállapíthatjuk, hogy egy sajátos jelenségről beszélhetünk, amely csak itt, ebben a közép-kelet-európai térségben figyelhető meg, a keleti és nyugati egyházak határmezsgyéjén. Mára a görögkatolikuság elismert része a Katolikus Egyháznak szerte a világon, hiszen a görögkatolikusok ugyanúgy a Katolikus Egyházhoz tartoznak, csak nem a nyugati, hanem a keleti szertartásúhoz.

Oroszné Koleszár Mária Enikő

Martinus
a Szabolcsei Egyházmegye hírlapja

Főszerkesztő: Ipacs Bence • **Szerkesztők:** Déri Péter, H. Pezenhófer Brigitta, Kovács József, Molnár Péter, Salamon Viktória, Teklits Tamás • **Nyomdai kivitelezés:** Nyomdai ötletek Kft. (7100 Szekszárd, Ybl M. u. 3.) • **Felelős vezető:** Jankovics Zoltán • **Kiadó:** Martinus Könyv- és Folyóirat Kiadó (9700 Szombathely, Berzsenyi Dániel tér 3.) • **Telefon:** 94/513-191 • **E-mail:** info@martinuskiado.hu • **Internet:** www.martinuskiado.hu • **Felelős kiadó:** Teklits Tamás igazgató • **ISSN 2060-145X** • Az újságban található cikkek a forrás megjelölésével szabadon felhasználhatók.

Ugyanaz, csak másképp

A görögkatolikus liturgia sajátosságai

A görögkatolikus egyház szertartása ősi. Sokáig görög nyelven végezték. Az első században a görög nyelvet beszélték, és az újszövetség is ezen a nyelven íródott, sőt, még Rómában is görögül zajlott az istentisztelet. Mikor nyugaton áttértek a latin nyelvre, keleten megtartották a görögöt.

Egyházunk nemcsak a szertartásban, hanem szokásaiban is sok régi, keleti hagyományt őrzött meg. Így például a papok nősülésének lehetőségét is, ám fontos tudni, hogy a görögkatolikus papok felszentelésükkor fennálló házasságuk, mint életállapot rögzül, ha később megözvegyül, már nem házasodhat újra. Püspökké pedig csak nőtlen vagy megözvegyült pap szentelhető.

A görög szertartások gazdagságát az egyházatyák által képviselt hit is gazdagítja, mint például Nagy Szent Bazil, Szent Athanáz, Szent Cirill, Damaszkuszi Szent János, ők többek között Szűz Mária istenanyaságát, a Szentlélek istenségét tanították, védtek a szentképek tiszteletét. Az első hét egyetemes zsinaton is részt vettek, az általuk összeállított hitvallást imádkozzuk ma is. Az ikonok kiemelt tisztelete a keleti egyházban éppen erre a több évszázados harcra vezethető vissza.

A görög szertartásban különösen hangsúlyos Szűz Mária tisztelete, ezáltal a magyarságnak is oly fontos Mária-tisztelet is így honosodott meg. Nagyon sok ikon, liturgikus ének, imádság szól őhozzá. A keleti egyházban Mária jelentőségét sosem választották el Krisztus misztériumától. Az ikonokon például sohasem ábrázolják Máriát egyedül, mindig csak Jézus Krisztussal együtt.

A görög szertartás jellemzője a római szentmiséhez képest egyrészt a díszes egyházi ruhák viselete, ami az első évezredig megy vissza, de ennél fontosabb két liturgikus koncepció. Az első: Jézus életét az előkészületi oltártól kezdve (Betlehem) végig kíséri a nyilvános működésen keresztül az utolsó vacsora terméig (Eucharisztia alapítása) egészen a feltámadásig, a pünkösdig, a mennybemenetelig. A betlehemi barlangot, a csendes názáreti éveket idézi az előkészület a szentély rejtett részében. A hároméves tanítókört jelenik meg az evangéliumos könyvvel tartott körmenetben. Gyertyát visz a segédkező a pap előtt, Keresztelő Szent Jánosra emlékezve, aki Jézus előtt járt, előkészítve, megvilágítva az ő útját. A virágvasárnap bevonulást teszi jelenvalóvá a kenyér és a bor ünnepélyes körmenetben történő oltárra helyezése.

A másik lényeges vonás az, hogy a bizánci liturgiában fontos szerepet kapnak a mennyei liturgiát végző angyalok és szentek, akik a megfeszített és megdicsőült Bárány előtt folyamatosan végzik a mennyei liturgiát. Ebbe kapcsolódik be és ebből részesül a földi ünneplő közösség a liturgia során. Ezért is éneklünk mi az egész szertartás alatt.

Kiemelendő még, hogy a Kelet teológiája szerint a szentségek nem az emberi bajokra szánt gyógyírt testesítik meg, hanem Isten jelenlétét jelképezik az ember minden életállapotában. Jó példa erre az áldozáskor megjelenő kenyér és bor, amelyek a Szentlélek működése által változnak át a Szent Liturgiában Jézus testévé és vérévé.

Érdekesség, hogy mi, görögkatolikusok a legnagyobb ünnepekkor más-más köszönést használunk: „Krisztus születik! – Dicsőítsétek!” (karácsony), „Föltámadt Krisztus! – Valóban föltámadt!” (húsvét). Általános köszönésünk pedig így hangzik: „Dicsőség Jézus Krisztusnak! – Dicsőség mindörökké!”

Bár ez a rövid írás arra hivatott, hogy megismertesse a római katolikus testvérekkel, melyek egyházunk sajátosságai, végül mégis azt emelném ki, hogy a katolicizmus különböző ágaiban, szertartásformáiban a legfontosabb az, ami közös: az éltető hit, a parancsok, a kegyelmek, hiszen a gyökér nagyon is közös. Mindnyájan Krisztus követői vagyunk, akiknek Krisztus földi helytartója a római pápa. A szertartások különbözősége nem az egységet bontja meg, hanem annak belső gazdagságát gyarapítja.

Kercsmárné dr. Fodor Júlia

Összhang egy életen át

Polgári László atya a szombathelyi görögkatolikus közösség parókusa. László atya Ináncson született, 1981. augusztus 6-án szentelték pappá. Felesége Papp Márta, akivel három gyermeket neveltek fel.

Mikor döntött a papi hivatás mellett?

Nehéz egyetlen naphoz vagy évhez kötni a hivatásom kialakulását. Vallásos, gyakorló katolikus családban nőttem fel. Apró gyermekkorom óta ministráltam. Szüleim görögkatolikus, illetve római katolikus vallásúak voltak, így mindkét szertartást ismertem, mindkét hittanra jártam. Borsod megyében nagyon sok volt a két, illetve három templomos (görögkatolikus, római katolikus, református) falu. Természetes volt, hogy a szüleim egyházi iskolába, Esztergomba, a ferences gimnáziumba küldtek tanulni. Orvosnak készültem. Nagyon komolyan gondoltam ezt. Annyira, hogy a gimnázium nyári szüneteiben mütös voltam egy miskolci kórházban. Meghatározó élményem egy ügyeleti éjszakához kötődik. Elfekvő szobában voltam, oxigénmaszkot raktam fel egy idős néninek. Ebben a kórteremben mindenki gyógyíthatatlan betegségben szenvedett. Amikor bejött az orvos, és kérdezték, hogy „Ugye, meggyógyulok még, doktor úr?” – már csak a kötelező japán mosolyra futotta az orvosok részéről. S amikor bejött a pap, és megváltozott az a beteg is, aki addig mindenkit csak szidott és nem tudott megbékélni a sorsával, betegségével – talán ekkor kezdtem el komolyan gondolkodni azon, hogy „Az az élet értelmes, amelynek a vége is értelmes. Ha én abban tudok segíteni, hogy az élet kezdete, közepe és vége összhangban legyen, és ne legyen zsákutca a halál, akkor lehet, hogy nem orvosnak, hanem papnak kellene mennem.”

Akkortájt versenyszerűen sportoltam, szertornász voltam. Egy komolyabb térsérülés alkalmat adott arra, hogy megálljak, és átgondoljam: Hogyan tovább? Akkor érlelődött meg bennem a papi hivatás. Innen már egyenes út vezetett a szemináriumba.

Hosszú út vezetett a jelenlegi szolgálati helyéhez, Győrhez? Mit kell tudnunk eddigi állomáshelyeiről?

1981-ben szenteltek pappá, de szolgálatom korábban kezdődött. Bátyám – aki úgy tervezte, hogy a szülői házban marad és támasza lesz szüleinknek –, menyasszonyával együtt motorbalesetben meghalt. A háznak, melyben az életüket tervezték, a falai álltak csupán. Püspök atya engedélyével egy évre elhagyhattam a szemináriumot, hogy befejezzem a házat, hogy szüleimnek legyen hol lakniuk.

Valójában, miközben értük fáradoztam, a saját életemet menttettem meg. Nem is tudom, hogyan dolgoztam volna fel a bátyám halálát, aki nemcsak a bátyám,

hanem a legjobb barátom is volt, ha nem lett volna ott a kötelező, kemény fizikai munka. Hajnalban kelni, este beesni az ágyba. Így utólag már látom, hogy az Úr így segített át a gyász legnehezebb időszakán.

Első állomáshelyem Sajószentpéter volt. Nem volt templomunk. Először egy kocsmát építetett meg, abban alakított ki egy kápolnát és lakást. Két év nyíregyházi káplánság után hat év hajdúdorogi kápláni időszak következett. A rendszerváltás előszelében hittantermet építettünk, ifjúsági közösségek szerveződtek. Innen Nyíregyházára kerültem, ahol egy lakótelepen kellett egyházközséget szerveznem, templomot építeni. Nem gondoltam, hogy az a néha kicsit pityókás férfi, akivel először találkoztunk, ő lesz az egyházközség gondnoka. Ő jön elsőnek és megy el utoljára a templomból és a munkából. Ez a közösség munkával szerveződött. Sokféle csodát megéltünk itt. Az épülő templom kupolájának néhány cikkelye még hiányzott, de a karácsony éjféle szertartást már ott végeztük. Felnézve láttuk a csillagokat. Hideg volt, de csak kívül. Belül valami nagy melegség járt át mindannyiunkat. Nagyszerű, ma is élő közösségek formálódtak itt. A liturgikus közösség sok kis imádkozó szeretetközösségből épült fel. Majd Máriapócs következett, ezzel együtt a lelki gyakorlatos és zárandokház megépítése és elindítása. Ez volt az első görögkatolikus felnőttképző intézmény az országban.

Sajópálfala volt a következő állomáshelyem. 13 év alatt két filiából sikerült egyházközséget formálni. Ez a kis falu lett a Miskolci Egyházmegye lelki központja, lelki gyakorlatos házzal, sokféle programmal. Női kolostor építése kezdődött el. Közben az új egyházmegye intézményrendszerének kialakításában is részt vettem, mint ökonómus. Majd amikor megérkezett az új főpásztor, Győrbe jöttem.

Jelenleg tehát Győrben él családjával, de ha a filiák egymástól való távolságát nézzük, akkor bizony több száz kilométert is autózik, ha végiglátogatja őket. Tata, Pannonhalma, Sopron, Szombathely is parókus úrhoz tartozik.

zik. Hogyan kell elképzelni a mindennapjait? Hogyan végzi feladatát? Kik segítenek Önnek a mindennapokban?

Már a győri közösség lelkipásztori ellátása sem a szokásos. Összesen 500 görögkatolikus van a városban és a környékén. 30 kilométeres sugarú körben laknak a vasárnap templomba járó híveink. 40-80 közötti a rendszeresen templomba járók száma. Hét közben csak a nyugdíjasok vagy az egyedül élők jutnak el szertartásra. Vasárnap a liturgia előtt és után tartom az alsós, illetve a felsős hittant, mert kétszer egy héten nem tudnak eljönni a gyermekek.

A közösség nagyon fiatal. Tíz alatt van a nyugdíjasok száma. A többség 50 évesnél fiatalabb. Nagyon sok az apró gyermek. Számukra egy kis játszótér is van a parókia udvarán, és a toronyfeljáróban egy függönnyel elválasztott gyermekfoglalkoztató. A felnőtteknek bibliaóra van, két csoportban, külön a nyugdíjasoknak, külön az aktív dolgozók számára. Van egy középiskolás és egy felnőtt ifi hittancsoport. Ebben az évben az iskolákban szeretnénk elérni az általános iskolás gyermekeket, hogy ne kelljen vasárnap is hittanra járniuk.

Nagy segítséget jelent a technika a kapcsolattartásban. Honlapunkra minden héten feltesszük a hirdetést és a prédikáció szövegét. Van egy levelezőlistánk, ott is megkapják a híveink minden héten ugyanezeket. A filiákban igyekszünk egy-egy a közösséget összetartó hívőt találni, aki szervezi a helyi görögkatolikus hitéletet. Van, ahol úgy jön létre egy közösség, hogy egy aktív civil elkezd összegyűjteni őket, és valamelyik római katolikus templomban olyan szertartásokat végezni velük, amelyet pap nélkül is végezhetnek. Így jött létre például a soproni közösségünk, de a pannonhalmi gimnázium görögkatolikus diákjai is önszerveződők. Szombaton a vecseryét – esti istentisztelet – önmagukban is elvégzik.

Folyamatosan tartom a kapcsolatot a római katolikus atyákkal. Igyekszem bekapcsolódni az ő lelki és teológiai továbbképzésükbe, részt venni a Győri Egyházmegye fontosabb eseményein, és ha módomban áll, segíteni nekik, például lelkigyakorlatok tartásával, gyóntatással. Sokat segítenek ők is nekem azzal, hogy hozzám irányítják a náluk kopogtató görögkatolikusokat.

Hogyan tartja a kapcsolatot a főegyházmegyéjével, amelynek központja Debrecen?

Igyekszem bekapcsolódni a papi továbbképzésekbe, évente egyszer eljutni Máriapócsra, egy kis lelki feltöltődésre. Az internet jó segítség a kapcsolattartásban.

Milyen szolgáltni szórványterületen, ahol nagyon kevés a görögkatolikus?

Más a szórványban való szolgálat, mint a tömbben lévő közösségekben. Különösen nagy váltás volt ez nekünk, hiszen egy olyan helyről jöttünk ide, ahol három-négyszáz éves görögkatolikus hagyományokat ápoltak, és minden

szertartást végeztünk. Itt pedig szinte csak a vasárnapi liturgia létezett. Minden reggel azzal kezdek, hogy átmegyek a templomba – amely csodálatosan szép, igazi bizánci templom, nagyon gazdag képállvánnyal. A reggeli istentisztelet – utrenye – vagy egy imaóra után indul a napom. Van egy szeretetszolgálatunk, mely az idősekről gondoskodik. Ebben is dolgozom. A RÉV szenvedélybeteg segítő szolgálattal járok a börtönbe olyan elítéltekhez, akik a drog miatt kerültek oda, és próbálok nekik segíteni.

Hogyan talált a feleségére? Hogyan zajlott a házasságkötésük? Ha jól tudom, be kellett mutatnia a püspöknek is Mártát, majd a házasságot követően szentelték pappá.

Igen, de ez már a folyamat vége. A találkozásunk Nyíregyházán, az ifi hittanon történt, ahová mi, kispapok is járunk. Először csak hospitálni, később tanítani is. Voltak olyan műsorok, színdarabok, amelyben mindketten szerepeltünk. Így ismertük meg egymást, és alakult ki a kapcsolatunk. Amikor már komoly lett az elhatározásunk, akkor valóban végigjártuk a bemutatás útját, amely nem csupán egy udvariassági gesztus. Alkalom arra, hogy megismerjék a leendő feleséget a nagy életpaszttal bíró előljárók, és ha szükséges, jelezzék, ha valamilyen komoly gondot látnak a kapcsolatban. Erre azért is szükség van, mert nemcsak a papot helyezi a püspök, hanem a feleséget is, hiszen ő is költözik a férjével. Mi kilencszer költöztünk. A pap feleségének olyasvalakinek kell lennie, aki a házasságkötéskor tudja és elfogadja, hogy a reverenda engedelmességgel jár együtt.

Mennyire és miben tudja felesége segíteni az Ön lelkipásztori ténykedését?

Feleségem magyar-könyvtár szakos pedagógus. Könyvtárosként dolgozik a megyei könyvtárban. Tanárként sokat segített nekem, a kezdő hitoktatónak. Különösen a jutalmazásban és a fegyelmezésben tanultam sokat tőle. Édesapja pap volt, a családban mindenkinek jó a hangja, sokszor helyettesíti a kántort, ha hiányzik. A legnagyobb segítség számomra az, hogy hűséges társ és közös az értékrendünk. A templomból kijövet ő az asszonyokkal beszél meg a tennivalókat, én a férfiakkal. Magyartanárként nem engedi, hogy a beszédekben idegen szavakat használjak.

Mit kell tudnunk a gyermekeiről? Folytatja valamelyik fiúgyermeke az Ön által kitaposott utat, mint lelkipásztor?

Három gyermekünk és nyolc unokánk van. A lányom gyógyszerész, a nagyobbik fiam közgazdász, a kisebbik pedig a papi hivatást választotta. Rómában tanult, majd püspöki titkár lett. Utána a cigányok közé küldte püspöke. Most a kispapok egyik előljárója lesz szeptembertől a nyíregyházi szemináriumban. Nagyon szeretünk vele együtt dolgozni a kertben is a két kezünkkel, de az Úr szőlőjében is.

H. Pezenhófer Brigitta

RÖVID HÍREK

Kiállításal és emléktábla-avatással emlékeztek Máriapócsan az augusztus 13–14-ei nagybúcsún Szent II. János Pál pápának a kegyhelyen tett 25 évvel ezelőtti látogatására. Az ünnepi Szent Liturgiát Kocsis Fülöp érsek-metropolita mutatta be, a szentbeszédet Veres András, az MKPK elnöke mondta.

Paskai László bíboros, prímás, nyugalmazott esztergom-budapesti érsek halálának első évfordulója alkalmából mutatott be szentmisét Erdő Péter bíboros augusztus 16-án délelőtt a néhai főpásztor sírjánál, az esztergomi bazilika altemplomában.

Szent István ünnepén, augusztus 20-án Częstochowa pálos kolostorának priorja, Marian Waligóra mutatta be az ünnepi szentmisét Mátraverebély-Szentkúton. A lengyelországi nemzeti kegyhelyet felkeresők közül sokan ismerhetik Marian atyát, hiszen tökéletesen beszél magyarul, és mindig megkülönböztetett szeretettel fogadja a hazánkból Jasna Górára érkező zarándokcsoportokat.

Ferenc pápa Sedula Mater kezdetű motu proprio-ával augusztus 15-i dátummal új dikasztériumot állított fel, a Világiak, Család és Élet Kongregációját. Azok a kompetenciaterületek és funkciók, amelyek eddig a Világiak Pápai Tanácsához és a Család Pápai Tanácsához tartoztak, szeptember 1-jével átkerültek az új dikasztériumhoz, és ezzel megszűnt a két korábbi pápai testület. Az új dikasztérium prefektusának Kevin Joseph Farrell dallasi püspököt nevezte ki a Szentatyá.

2017. január 1-jén kezdetét veszi az év végéig tartó Szent László-év – jelentette be sajtótájékoztató keretében augusztus 17-én Potápi Árpád, a Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára. Hozzátette: az idei Szent Márton- és Márton Áron-emlékév sikerén felbuzdulva, a Báthory-Bem Hagyományörző Egyesület és az Emberi Méltóság Tanácsa kezdeményezésére hirdették meg az emlékévet a lovagkirály trónra lépésének 940., szentté avatásának 825. évfordulója alkalmából.

AZ OLDALT ÖSSZEÁLLÍTOTTA: KOVÁCS JÓZSEF
A HÍREK FORRÁSA: MAGYAR KURÍR

„Magasztalja lelkem az Urat!”

Mária volt az első, aki hitt Isten Fiában, és ő az első, aki tés-tével és lelkével együtt felvételét a mennyei dicsőségbe. Ő volt az első, aki befogadta és karjába vette Jézust, amikor ő még csecsemő volt, most pedig ő az első, akit Jézus a karjába vesz, és bevisz az Atya örök országába. Máriának, a Római Birodalom peremén egy félreeső kis faluban élő alázatos és egyszerű lánynak Isten megengedi, hogy örökké a Fiú trónja mellett álljon, épp azért, mert befogadta és megélte az evangéliumot. Az Úr ugyanis így dönti le a hatalmasokat trónjukról, és így emeli fel a megaláztatottakat (vö. Lk 1,52).

Mária mennybevétele olyan nagy misztérium, amely mindannyiunkat érint, valamennyiünk jövőjét érinti. Mária ugyanis megelőz bennünket azon az úton, amelyen a keresetséggel elindultak mind-azok, akik életüket Jézushoz kapcsolták, ahogyan Mária kapcsolta őhozzá saját életét. A galileai alázatos leányka ujjongása, melyet a Magnificat hálaéneke fejez ki, az egész emberiség énekévé válik, amely örömmel látja, hogy az Úr lehajol minden férfihoz és nőhöz, az alázatos teremtményekhez, és magához veszi őket a mennybe.

Az Úr lehajol az alázatosakhoz, hogy felemelje őket, amint a Magnificat éneke hirdeti. Máriának ez az éneke a mai sokféle fájdalmas helyzetre is ráirányítja figyelmünket, főképp az élet súlya és az erőszak drámája által leigázott nőkre, a hatalmasok önkényének alávetett nőkre, az embertelen munkára kényszerített kislányokra, a férfiak sóvárgásának magukat testben és lélekben átadni kötelezett nőkre. Kívánom, hogy minél előbb egy olyan élet köszöntsön rájuk, amelyet béke, igazságosság, szeretet jellemez, és elérkezzen a nap, amikor végre azt érzik, hogy nem olyan kezek ragadták meg, akik megalázzák, hanem akik gyengéden felemelik és az élet útján vezetik őket egészen a mennyig. Mária, az a leányka, az a nő, aki sokat szenvedett életében, ezekre a nőkre irányítja figyelmünket, akik szintén sokat szenvednek. Kérjük az Urat, hogy ő maga fogja meg kezüket és vezesse őket az élet útján, megszabadítva őket ezekből a rabságokból.

*Ferenc pápa
Nagyboldogasszony napi beszéde*

A házasság jogi következményei

A gyermekekre vonatkozó jogi hatások

A hatályos egyházi törvénykönyv 1136. kánonja kimondja, hogy „a szülők *legsúlyosabb kötelezettsége és elsődleges joga, hogy erejükhez mértén gondoskodjanak gyermekeik fizikai, szociális, kulturális, erkölcsi és vallási neveléséről.*” A törvény szövegéből jól látszik, hogy a gyermeknevelés kötelezettségének forrása nem a házasság, hanem a szülőség, bár a gyermek nemzése és nevelése egyike a házasság céljainak.

A gyermeknevelés kötelezettsége is a házassági beleegyezés tárgyát képezi, sőt ez olyan kötelezettség, amely nem szűnik meg semmilyen körülmények között sem, még a különválás esetén sem, mert ez egy elidegeníthetetlen személyes kötelessége a szülőnek, amit nem adhat át másnak. Ugyanakkor meg kell jegyeznünk azt is, hogy a gyermekek nevelése csak elsődlegesen tartozik a szülőkre, mert mások is illetékesek a gyermekek nevelésében, mint például az állam az iskolák létesítésével és fenntartásával, vagy éppen az Egyház a katolikus neveléssel és hitoktatással.

Meg kell jegyezni azt is, hogy a szülők nevelési joga felfüggesztődik, ha bebizonyosodik, hogy alkalmatlanok arra vagy veszélyeztetik a gyermekeiket. Ezt a jogot szentesíti az ENSZ is az Emberi Jogok Nyilatkozatában, amikor arról beszél, hogy a szülők alapvető jogához és kötelességéhez tartozik a gyermekek nevelése.

A szülők által nyújtott nevelésnek teljesnek kell lennie, azaz minden aspektust harmonikusan magába kell foglalnia, így a testi, a társadalmi, a kulturális, az erkölcsi és a vallási nevelést egyaránt. A nevelés célja, hogy egészséges gondolkodású, hiteles keresztény ember váljék a gyermekből, aki majd felelősen tud dönteni az élet különféle helyzeteiben. A keresztény szülő számára jog és kötelesség a keresztény nevelés is, amit az Apostoli Szentszék az 1983-ban kiadott Család Jogainak Chartájában bővebben is kifejt.

A nevelésnél fontos megemlíteni a szülői hatalom fogalmát is, amit már a római jog vezetett be azzal a céllal, hogy megjelölje a szülői hatalmának és kötelességének összességét, amelyet természetjogi vagy tételes jogi alapon birtokolnak gyermekeik felett mindaddig, amíg azok nagykorúakká nem válnak. A szülői hatalom tehát a gyermek szülőtől való függését fejezi ki. Érthető is ez, hiszen amíg az ember kiskorú, addig nem tudja önállóan gyakorolni a jogait, még nem rendelkezik kellő érettséggel, addig a szülei rendelkeznek felette.

Déri Péter

A SZENTSÉGEK LITURGIÁJA

Szentáldozás misén kívül

Noha nagyon ajánlott, hogy a krisztus-hívók magában az eucharisztikus ünneplésben járuljanak a szentáldozáshoz, ha megfelelő okból kérik, szolgáltatassák ki nekik misén kívül, a liturgikus szertartások megtartásával – mondja az Egyházi Törvénykönyv. Ilyen megfelelő ok lehet mindelelőtt a halálveszély, továbbá az idős kor, betegség vagy egyéb lehetetlenség (például fogság), ami miatt az illető nem tud részt venni szentmisén, végül pedig az az eset, amikor a paphiány miatt egy-egy közösségben nincs mód szentmise bemutatására.

Ami a szentáldozás idejét illeti, a szentáldozást a szentmisén kívül minden nap és a nap bármely órájában ki lehet szolgáltatni, kivéve nagyszombatot, mikor is a szentáldozás csakis a halálveszélyben lévőknek szolgáltatható ki.

A szentáldozás kiszolgáltatói elsősorban a papok és a diakónusok, valamint a felavatott akolitusok és a megyéspüspök által megbízott világi lelkipásztori munkatársak. Ha az áldoztatás nem olyan helyen történik, ahol őriznek oltáriszentséget, a szentostyát úgynevezett betegáldoztató pyxisben viszik el az áldoztatás helyére, amit gyakran nyakba akasztható tasakba (burza) tesznek.

Amikor nem templomban vagy kápolnában szolgáltatják ki a szentáldozást, készítsünk elő megfelelő asztalt terítővel letakarva, és gondoskodjunk gyertyákról is. Lehetőleg helyezzünk el feszületet, továbbá ha az áldozó nehezen tudná lenyelni az Eucharisziát, akkor egy pohár vizet is. Kórházi szobában is igyekezzünk a lehetőségekhez képest megfelelő körülményeket teremteni.

A szentségi böjt a misén kívüli áldoztatásakor is egy óra hosszú. Viszont az idősek és azok, akik valamilyen betegségben szenvednek, valamint az őket gondozó személyek megáldozhatnak akkor is, ha előzőleg egy órán belül valamit magukhoz vettek.

Ipacs Bence

Zarándoklat Máriagyúdre

▲ Augusztus 6-án több mint százan indultak el Csehimindszentről és a hozzá tartozó falvakból az ősi Szűzanya kegyhelyre, Máriagyúdre. A zarándokok megköszönték a Szent Szűz eddigi segítségét és közbenjárását.

▼ Szent II. János Pál pápa 1991. augusztus 19-én látogatott Szombathelyre. A negyedszázados évfordulóra kiállítás nyílt a Székesegyházban, mely szeptember közepéig tekinthető meg.

Kiállítás a pápalátogatásról

Lányok-asszonyok tábora

▲ Augusztus 8-án nyitotta meg kapuit Szombathelyen a Katolikus Asszonyok-Lányok Szövetsége nyári tábora. A résztvevők megtekintették a Székesegyházat, de jártak Ölbön és Cákon is a tábor ideje alatt.

▼ Augusztus 13-án Császár István egyházmegyei kormányzó áldotta meg a Martinus Könyv- és Kegytárgybolt új, kőszegi üzletét. A Fő tér 9. szám alatt is újdonságokkal és akciókkal várjuk vásárlóinkat.

A Martinus új üzletének megáldása

Közös megemlékezés Radafalván

Augusztus 12-én Holler Konrád bencés atyának, a 83-as gyalogezred tábori lelkészének szülőhelyén, Radafalván tartottak megemlékezést a nagy háború hőseinek tiszteletére.

Ünnepi szentmise Nován

Nagyboldogasszony ünnepén dr. Kránitz Mihály, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem tanára celebrált szentmisét Nován. Szentbeszédében kiemelte: Jézus mellett a Szűzanyától is tanulnunk kell.

A világ ifjúságával találkoztak

Felszabadultság, vidámság, szeretet és a találkozás öröme jellemezte a krakkói Ifjúsági Világtalálkozón résztvevő, egyházmegyénkből induló fiatalok zárandoklatát, melyet Óra Krisztián körmendi káplán vezetett.

PROGRAMAJÁNLÓ

szepember 16-18. (péntek-vasárnap) A szolgálat lelkesége – Lelki- és képzési hétvége lelkipásztori munkatársak számára (Szombathely, Martineum Felnőttképző Akadémia) • **szepember 23-24. (péntek-szombat)** Katolikus iskolák pedagógusainak világnézeti-spirituális képzése (Szombathely, Martineum Felnőttképző Akadémia) • **szepember 25. (vasárnap) 15 óra** Templommegáldás (Boncodfölde, Szent Anna-templom); **19 óra** A Szent Márton Városi Kórus koncertje (Szombathely, Szent Márton-templom) • **szepember 30. – október 3. (péntek-hétfő)** A Rottenburg-Stuttgart-i Egyházmegye zárandokcsoportjai a Szombathelyi Egyházmegyében (Szombathely); Kaufbeuren-i zárandokok Szombathelyen • **október 1. (szombat) 16.30 óra** A kaufbeureni Szent Márton-templom kórusa és a Szent Márton Városi Kórus közös koncertje (Szombathely, Szent Márton-templom) • **október 2. (vasárnap) 9 óra** A kaufbeureni egyházközség zárandoklatának ünnepi szentmiséje (Szombathely, Székesegyház) • **október 9. (vasárnap) 10 óra** Bértmálás (Ják, Szent György-templom) • **október 15. (szombat) 15 óra** Bértmálás (Ölbő, Szent Miklós-templom) • **október 16. (vasárnap) 10 óra** Bértmálás (Sárvár, Szent László király templom); **15 óra** Bértmálás (Pornóapáti, Szent Margit-templom)

Hitoktatók csendes lelkigyakorlata

A lelkigyakorlatot Héjja Lujza OP nővér és Tokoldi László OP atya tartották augusztus elején.

A lelkigyakorlat az imádság fokozatait, az „imádság lépcsőit” mutatta be elméleti útmutatással és a gyakorlatban történő megéléssel, sok segítséggel és mégis nagy szabadsággal. A lelki vezetők tudása, lelkigyakorlatozók iránti szeretete és leleményessége felemelő belső élményt jelentett mindenki számára.

Levéltári kiállítás Szent Mártonról

Szent Márton emlékezete szülőföldjén címmel új, Szent Márton kultuszát, tiszteletét bemutató tárlat nyílt augusztus 15-én Szombathelyen, a Magyar Nemzeti Levéltár Vas Megyei Levéltára kiállítóhelyiségében.

A Szent Márton Emlékévhez kapcsolódóan olyan tárlatot szerettek volna létrehozni az alkotók, amely rámutat arra, hogy az itt élők számára mindig is fontos volt a szent emlékét megőrizni, ápolni – mondta a martinus.hu-nak adott interjújában dr. Melega Miklós, a MNL Vas Megyei Levéltára igazgatója. Több hónapos kutatómunka előzte meg a tárlat megnyitását, hiszen olyan emlékek is bemutatásra kerülnek, amelyeket eddig még nem láthatott a közönség. 15 tablót tekinthet meg a betérő, amelyek segítségével megismerkedhet Szent Márton egyházmegyéjével, a Szent Márton titulusú Vas vármegyei templomokkal, a Szent Márton kúttal, a Szombathelynek adományozott kiváltságokkal, a várost felkereső híres utazókkal, akik nem felejtették el megemlíteni leírásaikban Márton nevét. A tab-

lókhoz illeszkedő tárlókban pedig pecsétek, oklevelek, térképek láthatók és az a vépi kántorkönyv, amelyben egy Szent Mártonról szóló imádság is található. Ő Savaria gyémánt koronája, fogalmazta meg az ismeretlen szerző.

És hogy még élményszerűbb legyen a kiállítás, itt is lehet ülni a számítógép elé és a levéltár munkatársai által készített – leírásokat és fényképeket tartalmazó – adatbázis segítségével kutakodhatunk például a Vas megyei Szent Márton-templomok között. Ezek a templomok egy terepasztalon is láthatóak. Meg kell említeni azt a várostoronymakettet is, amely egykor Szombathely Fő terén állt. Csúcsáról Szent Márton ad áldást.

A kiállítás megnyitóján dr. Puskás Tivadar, Szombathely polgármestere elmondta: Szent Márton életének két eseménye – a születése és édesanyjának megkeresztelése – köti őt biztosan Szombathelyhez. A keresztelésről Rumi Rajki István már készített egy alkotást, amely ma a Szent Márton-templom előtt áll. A terv az, hogy a születésről is készüljön szobor, erre ír ki pályázatot az önkormányzat. *Molnár Péter*

Felemelő szeretet

A jánosházi karitászcsoport

Pavlics István plébánossága alatt, 1989-ben fogalmazódott meg az a gondolat az egyházközség képviselő testületének tagjai között, hogy létjogosultsága lenne egy családi-karitatív csoport működésének. Mivel ez a felvetés zöld utat kapott, a nemes gondolatot tettek követték, Isten oltalmába ajánlva az előttünk álló feladatainkat.

Csoportunk Pavlics István biztatására csatlakozott az 1991-ben megalakult Magyar Karitás egyházmegyei szervezetéhez, és működésünk azóta is folyamatos. Feladatunk adott: környezetünkben észrevenni azokat az embereket, akik segítségre szorúlnak. Felosztottuk a falu, azóta már város utcáit, és mindenki megkezdte vállalt területének feltérképezését.

Kezdetben segítségnyújtásként főleg időseknek, egyedülállóknak vásároltunk be, gyógyszert írtattunk, hivatalos ügyeiket segítettük intézni. Arra is volt példa, hogy a szülő betegsége miatt a gyermeket több héten keresztül mi vittük el az iskolába, majd délután mi kísértük haza.

Akkoriban még igazi kemény telek révén hóakadály miatt többször is bedugult a 8-as főút forgalma. Szánkókon azonnal meleg teát és szendvicseket juttattunk el az úton rekedteknek. Az elsők között indultunk főtt étellel az iszapkatasztrófa sújtotta Devecserbe, ezzel is segítve a nagy összefogással ott dolgozó önkéntesek nem veszélytelen munkáját. Személy szerint ma is mélyen megrázó élményként emlékszem a Bodorkós Imre plébánosunkkal akkor bejárt esti, szürkületi, de vörösbenizzó „szellemvárosra”. Az utóbb említettek elszigetelt egyszeri esetek voltak, de mély nyomot hagyva még nagyobb kitartást igénylő feladatokra inspiráltak bennünket.

Jánosházán sok az idős, egyedülálló ember. Különös figyelmet fordítunk a velük való kapcsolattartásra, odafigyelésre. Ők azok, akik a legtöbb esetben nem anyagi segítségre várnak, hanem arra, hogy valaki beszélgessen velük vagy éppen csak meghallgassa őket: időt ajándékozunk nekik.

Pavlics atya indította el és csoportunk szervezte meg az idősek és betegek karácsonyi és húsvéti gyóntatását. Az időseket autókkal szállítjuk a Szent Imre iskola fűtött tornatermébe, hogy évente e két alkalommal szentmisén is részt vehessenek. Ezek az alkalmak egyben örömteli találkozások is egymással. Az otthonukból ki sem mozgó, mozgásukban is nagyban korlátozott idősek arca felragyog, ha kedves, régi ismerőseikkel találkozhatnak. Örömük minket is arra buzdít, hogy érdemes megszervezni ezeket az alkalmakat. Bodorkós Imre plébános káplánjával együtt e kezdeményezés méltó folytatója és lelkes segítője.

Adventi időszakban, csatlakozva a „Váltsuk meg Szent Márton köpenyét”

akcióhoz, karácsony ünnepére ajándékozzuk meg a rászorulókat. Új ötletként nagyböjtben az ötforintos érték gyűjtését hirdettük meg. Nekünk is nagy meglepetést okozott, hogy mennyi, otthon talán félretett aprópénz gyűlt össze. Több tízezer forintot tudtunk ebből húsvéti sonkára és kalácsra fordítani.

A családokat, a rászorulókat lehetőségeink szerint próbáljuk segíteni. Nagyon fontos ehhez a jó és szoros kapcsolat a Szombathelyi Egyházmegyei Karitással, a helyi plébániával, az önkormányzattal és a Gondozási és Családsegítő Központtal. Így kapcsolódhattunk be a különböző ételmelegítő és ruhaakciókba.

Bár csoportunk legnagyobb része 60 éven felüliekből áll, bátran állítom – és köszönet érte elsősorban a Jóistennek –, hogy hitben, lelkesedésben és őszinte örömben minden fizikai bajunk ellenére nem lankadunk. Jó hangulatú rendezvényeink mindenki számára emlékeztetők. Köszönhető ez annak is, hogy a csoportunk jó hangú „lányaival” összeállva és Rábáné Márti – a csoport vezetője – tangóharmonikás kíséretével időnként dalra fakadunk. Kissé fájó, hogy ezek a hangok már sokszor fáradtak, mellé szólnak, de a tűz még parázslík. Ezt a tüzet tartsa bennünk sokáig a gondviselő Isten, aki a következő szép gondolatot adta Sean Devereux ajkára, aki rövid életét Afrika legszegényebbeinek szentelte: „Amíg csak a szívem ver, azt kell tenem, amit úgy gondolom, hogy megtehetek: segítenem kell azokon, akik kevésbé szerencsések, mint én!”

Pulay Mária

Most kormányzóként szolgál

Császár István atya 2016. július 18-ától a Szombathelyi Egyházmegye egyházmegyei kormányzója. István atya Szentgotthárdon született 1968-ban, 1995-ben szentelték pappá, majd Körmentre került, ahol tizenkét évig volt káplán. 2007-ben az Egyházmegyei Kollégium prefektusa, mellette 2008-tól a Brenner János Nevelési Központ püspöki referense, 2012-től a Székesegyház plébánosa. XVI. Benedek pápa 2011-ben pápai káplán címmel tüntette ki, 2015-ben pedig Veres András jáki címzetes apáttá nevezte ki. István atyával életéről, eddig szerzett tapasztalatairól, illetve az aktuális feladatokról is beszélgettünk.

Viszonylag hosszú időt töltött István atya kápláni pozícióban, mit jelentett ez az időszak az Ön számára?

Nagy szeretettel emlékszem vissza erre az időszakra. A hívek szeretetét, imádságos támogatását nem tudom eléggé megköszönni. Azok, akik akkor kezdték meg az általános iskolát, amikor én Körmentre kerültem, akkor érettségiztek, amikor eljöttem onnan. Így sok fiatal életét kísérhettem a felnőtté válás útján. Nagyon sok barátság született, sok családot ismertem meg, akikkel azóta is tartjuk a kapcsolatot. Emellett pedig Gyürki László atyától rengeteget tanultam, mint lelkipásztortól és mint teológiai tanártól. Mindig megosztotta velem a tapasztalatait, a tudását nem tartotta magában, szerette átadni. Hálas vagyok ezért az időszakért a Jóistennek.

2007-ben került Szombathelyre, az oktatás területén kezdte meg tevékenységét, majd 2010-től károni plébános, illetve általános helynök. Mi volt a feladata, mint általános helynök?

Az általános helynök helyettesíti a megyéspüspököt, illetve a főpásztor megbízhatja egyéb feladatokkal is. Az én feladatom elsősorban a plébániák, az iskolák, a papok, hitoktatók személyi ügyeinek intézése volt. A megalakult Egyházmegyei Katolikus Iskolák Főhatóságának munkájába is bekapcsolódtam. Nagy öröm számomra, hogy Brenner János boldoggáavatási ügyében, mint jegyző vehettem részt.

Mennyiben más az egyházmegyei kormányzói feladat az általános helynöki pozíciónál?

Amikor Veres Andrászt kinevezték győri püspöknek, akkor az Aulában lévőknek is megszűnt a hivatala, így attól az időponttól már én sem voltam általános helynök. A széküresedéskor a Tanácsosok Testülete veszi át az egy-

házmegye irányítását, akik kormányzót választanak. Úgy gondolom, hogy teljesen más kormányzóként részt venni az egyházmegye életében, mint helynökként. Eddig is voltak felelősségteljes megbízatásaim, beleláttam András püspök életébe, munkabírásába, de most látom csak igazán, mennyi felelősség hárult rá. Csodálom, hogyan is tudta végezni nagy-nagy erővel, lelkesedéssel a feladatokat. Az egyházmegyei kormányzó a megyéspüspök kötelességeivel és hatalmával rendelkezik, kivéve azokban a dolgokban, amelyek természetüknél vagy magánál a jognál fogva ki vannak véve hatásköréből. Például nem helyezhetek át plébánost. Az egyházmegyei kormányzó olyan, mint egy ügyvezető egy vállalkozásnál. Jelenleg a tanévkezdés kapcsán a hitoktatók engedélyét újíttjuk meg, intézzük a plébániák ügyeit, a pályázatok kapcsán megtesszük a szükséges tennivalókat, emellett a megkezdett építkezések befejezése is fontos feladat.

Tudni, sejteni lehet-e már, mikor lesz új püspöke az egyházmegyének? Kap-e erről valamilyen tájékoztatást az egyházmegye?

A püspök kiválasztása, kinevezése nem ránk tartozik, nem kapunk erről semmilyen tájékoztatást. Bízom benne, hogy minél hamarabb sikertől vezetőt találni, és hogy a megbízatásom rövid ideig tart. Bízom abban, hogy az Irgalmasság Szentévében a Jóisten irgalmas lesz hozzánk, Szent Márton püspök pedig fokozottabban közbenjár értünk, hogy még ebben a jubileumi évben legyen püspökünk.

H. Pezenhófer Brigitta

Gondolatok a hitről

Dr. Széll Kálmán nyugalmazott osztályvezető főorvos, címzetes egyetemi tanár nemrég ünnepelte 90. születésnapját, amelyről számos újság és szakfolyóirat is megemlékezett. A jubiláns egyúttal a szombathelyi székesegyház tanácsadó testületének örökös díszelnöke, aki nemcsak több ciklusban állt a testület élén, de aktív munkájával, liturgikus szolgálataival és Batthyány-Strattmann László boldoggá avatása ügyében is közreműködött az egyházmegye életében. Születésnapja alkalmával Ferenc pápa írásban küldte áldását reá, családjára és barátaira. Kilencvenedik születésnapja előtt pár nappal jelent meg „Göncölszekér” című könyve, amelyből néhány gondolatát idézzük a következőkben.

A társadalomban biztos helyemet, támaszomat és boldogságomat mindvégig családomban és hitemben találtam meg.

A hit nem azonos az „elhívással” – bár elválaszthatatlan tőle –, mely a hit kezdete, előfeltétele, amelynek meggyőződéssé kell válnia. Bízni lehet abban, amiben (akiben, akinek) hiszünk, reménykedni abban, hogy hitünk valós tartalmat takar. Éppen ezért a *bizalom* és a *remény* rokonértelmű, hitre utaló szavak, aminthogy a bizalmatlanság és reménytelenség nem fér össze a hittel. A hit világnézetünknek – elfogadásra épülő – alapja. De nem elég a pusztá meggyőződés! Egyrészt az elfogadást csak a szeretetre épülő megvallás és megélés, sőt a továbbadás készsége hitelesíti, másrészt annak fenntartója az Istennel folyó szakadatlan párbeszéd, vagyis az ima.

A hitéletünk nélkülözhetetlen része, erkölcsiségünk alapja, ezért tulajdonképpen minden jelentős tettünk meghatározója, amelynek kiváltója és

eredménye a szeretet, az erkölcs és az igazság (igazságosság, igaz beszéd és cselekedet). Ahogy Pál apostol az ösztö-vetséget idézi: „Az igaz a hitből él.” (Róm 1,17)

A *teológia* – röviden istentan, hittudomány, avagy az „Istenről szóló felelős beszéd” – az értelemre is hivatkozik, mert a hívő ember általában ésszel is fel akarja (akarná) mérni a hit tárgyát, vagyis jogosan keresi racionalitását, még akkor is, ha a hit és Isten racionálisan csak megközelíthető, de meg nem magyarázható. Utóbbi a keresztények számára azért könnyebb, mert a keresztények Istene az egyetlen, aki a megtestesült Ige által megmutatta önmagát, feltárulkozott tanítványai, saját kora és a történelem előtt.

Az értelmileg nem bizonyítható ismeret mellett van a hitnek egy további oldala, ez pedig az *érzelem*, amely nélkül nincs igazán hit. Nemcsak a hit tárgya, hanem gyakorlása is megkívánja az érzelmi jelenlétet. Az érzelmi tartomány sajátos minőségi változata a *misztérium*, vagyis a természetfölötti titok sejtése, ennek befogadása, megélése. (Nem véletlen például Szent Pio atya nagy népszerűsége.) A szívbeli érzelmekre hat a templomok szépsége, fenségessége, vagy akár családiassága, de a különböző vallások liturgiája is. A liturgia Isten és ember, a pap és a hívő hagyományokon átívelő, de egyúttal folyamatosan megújuló, nem öncélú közösségi találkozás, Isten dicsőítése, amely cselekménye és szövege által hitet erősítő élményt jelent.

A *hit és tudomány elkülönítése helyes, ám szembeállítás, alá- vagy fölérendelése erőltetett*. A hitnek a tudomány fölé helyezése fideizmushoz vezet, a tudásról pedig gyakran csak hisszük, hogy bizonyított. A valóságban a tegnap tudománya a ma tévedése lehet,

a ma tudománya pedig a holnap tévedésévé válhat. II. János Pál pápa kerekén kimondta, hogy „a hit támaszkodik a tudományra, *nem kerülhet vele ellentétbe*”. Más szóval a *tudomány a hitet, míg a hit a tudást nem nélkülözheti*. A tudomány és hit szembeállítása gyakran csupán ideológiai megfontolásból történik, ám *az ideológiáknak a hitben és a tudományban nincs helye*. Hasonlóképpen *az indulatoknak és előítéleteknek sem*. Utóbbi megfontolásból megkérdőjelezhető minden militáns ateizmus hitelessége is.

Legyünk hűek Istenünkhöz, hitünkhöz, egyházunkhoz. Élünk keresztényi életet, mint ahogy azt az őskeresztények tették. Igaza van *Márfi Gyula* érseknek: „mindenkinek ott kell hitéről tanúságot tenni, ahova a küldetése szól.” Tekintsünk példaképeinkre, s ha azokat nem lehet is szolgálaián másolni, tanuljunk szellemiségükből. A paphiány időszakában szerény képességeink szerint segítsük és támogassuk az egyházat, viselkedjünk vele türelemmel és mindenekelőtt imádkozunk érte. Hittel, bizalommal és reménységgel!

Dr. Széll Kálmán

A söptei Szent Márton-templom

Söpte község Vas megyében, a Gyöngyös-sík északnyugati részén, Szombathelytől 6 kilométerre, a Kozár-patak mellett fekszik. Neve a régi magyar Sebe személynévből származik, amely a Sebestyén személynév kicsinyítő képzős változata. Területe már az őskorban lakott volt, ezt bizonyítják az itt megtalált kőkorszaki leletek. Rétszeri nevű határrészén római épületek és sáncok nyomai találhatóak. 1268-ban Septhe néven említik először. Lakosainak száma mintegy 750 fő.

A falu temploma az írásos emlékek szerint 1460-ban már állt, önálló plébániájáról is tudunk. A törökök pusztítása után a protestánsok kezébe került. Az 1697-es Canonica Visitatio alkalmával készült feljegyzés leírja a Szent Márton tiszteletére épült templomot, amelynek szentélye boltozatos volt, és a hajóban kőből készült szószék állt. A templom a 18. század elejére romossá vált. A kőfallal körülvett telekre 1723-ban épült fel a jelenlegi templom, amelyet 1830-ban átalakítottak, és elnyerte mai alakját. A barokk stílusú templom egyhajós, szentélye keskenyebb, mint a hajó, mindkettő dongaboltozatos. Az északi oldalon található a sekrestye, a torony a főhomlokzat előtt épült fel. A bejárati oldalon boltozott orgonakarzat található. A fő- és mellékoltár, valamint a keresztelőkút a vidéki barokk stílust reprezentálja. A főoltár középképén a Keresztrefeszítetthez, illetve a Szentháromsághoz imádkozó Szent Márton püspök látható. A templom neobarokk freskói 1954-ben készültek.

Söpte jelenleg a salköveskúti plébániához tartozik a Kőszegi Esperesi Kertületben. A település plébánosa Vas Csaba atya.

„Ég-e bennünk a Krisztus által meggyújtott tűz?”

A fenti mondat Söptén, az egyik augusztusi vasárnapi prédikáció végén hangzott el. Mi is megkérdezhetnénk magunktól, teszünk-e azért, hogy lángoljon bennünk ez a tűz? Vas Csaba salköveskúti plébános atyát kértük, hogy Szent Márton évében beszéljen olvasóinknak hivatásáról és lelkipásztori munkájáról.

Először arra kérem, mutassa be a családot és a helyet, ahonnan származik!

Egy kis zalai faluban, Zalacsében nőttem fel, ahol gyakran cserélődtek a lelkipásztorok. Több atya kísérte végig gyermek, gimnazista és kispapkoromat. Pislákoló hivatásom megerősítésében nagyon sokat kaptam tőlük. Süle Ferenc plébános úrtól, aki keresztelt, Hencz Ernő atyától, aki plébánosunk volt. Vele egészen haláláig nagyon szép kapcsolatot ápoltunk. Szüleimnek egyetlen gyermeke vagyok. Édesanyám most velem lakik a plébánián.

Hol tanult?

Gimnáziumi éveimet a győri bencéseknel végeztem, majd a katonaság után a győri szemináriumban készülhettem a papságra. Nagyon szép emlékeket őrzök róla. 1992-ben szenteltek pappá. Évfolyamtársaim voltak Kiss László, Schauermann János, Wimmer Roland, Németh Tamás és Aigner Géza.

Csaba atyát személyesen az úgynevezett Lelkipásztori Napok kapcsán ismertem meg. Mit jelent Csaba atya számára az ottani légkör, tanítások, találkozások?

Természetesen ma is követem az ott elhangzottakat, felhasználom lelkipásztori munkámban, tartom a kapcsolatot a Lelkipásztori Napokon megismert atyákkal. A Lelkipásztori Napokkal való fizikai kapcsolatomat édesapám betegsége, a téli utak bizonytalansága és Eger távolsága szakította meg.

A jelenlegi plébániája egyik templomának, Söptének Szent Márton a védőszentje. Lassan közeledik a jubileumi év vége, hogyan ünnepeltek ebben az esztendőben?

A Szent Márton Jubileumi Év igazából egy csendes lelkipásztori év volt, kevés beruházással, több megpróbáltatással fűszerezve.

Amikor Söpte hozzám került, örültem, hogy Szent Mártonnak, egyházmegyénk védőszentjének oltalma alatt álló templomot is kaptam, kisegítő lelkipástorral egyetemben. Előbb Tóth István SVD atya, majd Szabó Imre atya vállalta ezt a szolgálatot. Imre atya Pápua Új-Guineában volt misz-

szionárius. Az ő munkájában megcsodálom a lelkesedést, ő tartja bennem a lelket, amikor megfáradok.

A salköveskúti plébániához jelenleg öt község tartozik: Kőszegpaty, Söpte, Tömörd, Vasasszonyfa és Vassurány.

Mit tart Csaba atya Szent Márton életszemléletéből saját maga, illetve hívei szempontjából a legfontosabbnak?

Lelkipásztori szolgálatomban a mindennapok feladatai mellett az idősek, betegek rendszeres látogatását nagyon fontosnak érzem, nagy segítség a kórházlelkész munkája.

Mi az, ami talán fájó pont Csaba atya számára a lelkipásztori életében?

Nehézséget jelent számomra a bérnáltakkal és megbérnáltakkal, valamint a családokkal a kapcsolattartás. Területemről 16 iskolába jár a kevesebb, mint száz általános iskolás diák. Mindig öröm számomra, ha középiskolás, főiskolás felolvasó, ministráns vagy szolgálattevő van.

A hívek köréből van-e segítsége?

Hitoktatásban Gáspár Ferencné Judit – mivel csak alsó tagozatos iskolák működnek területemen – mint tyúkanyó igyekszik összegyűjteni a kis nebulókat. Tapasztalata és hűsége teremti meg az elszálláshoz szükséges körülményeket.

Az eddig felsorolt segítségeken kívül nagyon sokan vesznek körül szerető jóságukkal. Ezt különösen megérezhettem nemrégiben kórházi távollétemben. Bár kis közösségek tartoznak hozzám, nagyon sok lelkipásztori örömöm van, a hívek igénylik a munkámat.

Csaba atyának van esetleg kedves szentje?

Vianney Szent János áldozópap ünnepén beszélgetünk. Szeretem a napos szenteket ünnepelni. De természetesen védőszentem, Szent András apostol segítségét is kérem, hogy Istennek tetsző legyen a munkám, az életem.

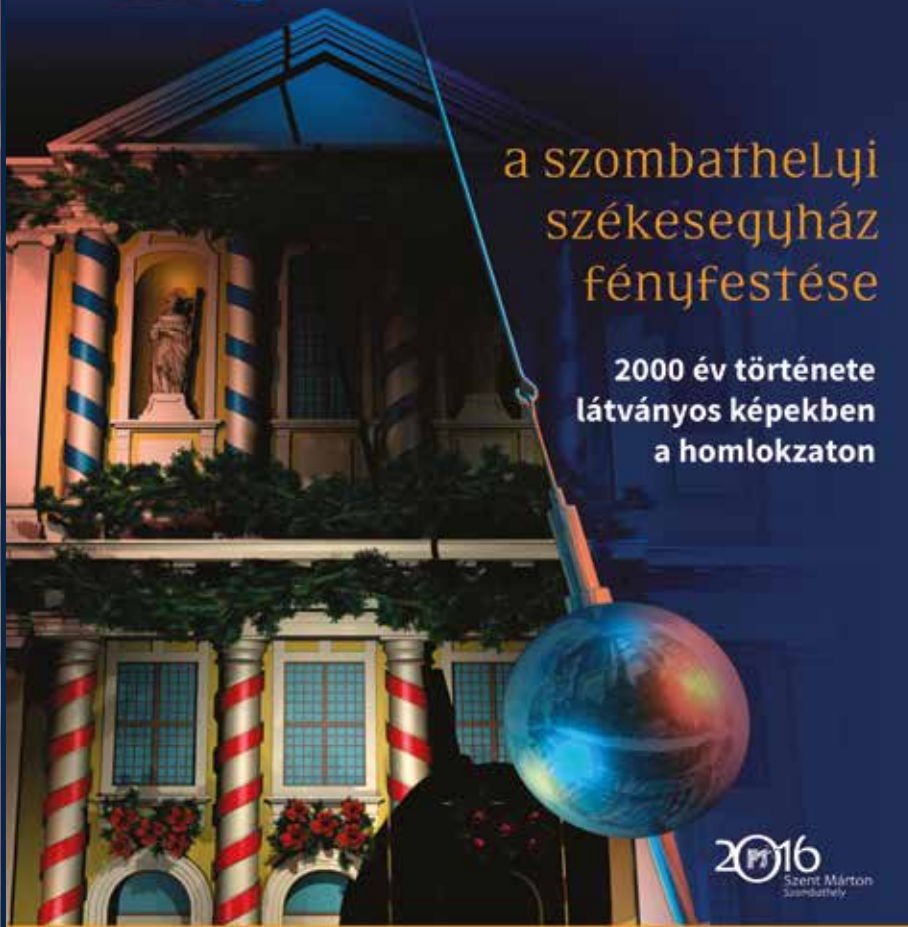
Legyen szabad megemlítenem, hisz temetésből is bőven kijut: szeretem kérni a már elhunyt híveim segítségét különösen akkor, amikor úgy érzem, nehéz vagy számomra megoldhatatlan feladat elé kerülök. Nem véletlenül, hisz ismertem egy kicsit életüket, jóságukat, szeretetüket.

Salamon Viktória

Fényévezredek

a szombathelyi
székeseqyház
fényfestése

2000 év története
látványos képekben
a homlokzaton

Augusztus 23. és szeptember 20. között minden este háromszor.
Vetítések kezdete: 20:20, 20:40, 21:00 órákor.

A Szentatya szeptember havi imaszándékai

Egyetemes szándék: Hogy mindenki hozzájáruljon a közjóhoz és egy olyan társadalom építéséhez, amelynek középpontjában az emberi személy áll.

Evangelizációs szándék: Hogy a keresztények a szentségek vétele és a Szentírásról való elmélkedés által egyre inkább tudatában legyenek evangelizációs küldetésüknek.

„A hit a gyökér, a remény a törzs, a szeretet a gyümölcse.” (Szent Efrém)

Anthony de Mello

A Csend Szava (részlet)

- Tanulni akarok. Vállalod a tanításomat?
  - Nem hiszem, hogy tudod, hogy hogyan kell tanulni – mondta a Mester.
  - Megtanítanál arra, hogyan kell tanulni?
  - Meg tudod-e tanulni, hogyan engedd magad tanítani?
- Később az elképedt tanítványokhoz így szólt a Mester:
- Csak akkor lehetséges a tanítás, ha van tanulás is. Tanulásról pedig csak akkor lehet szó, ha ti magatok tanítjátok valamire saját magatokat.

Humor

Egy símaszkos férfi lép be a bank épületébe fegyverrel a kezében. A nagy sikongatások ellenére odamegy az ablaknál álló dolgozóhoz, és átad neki egy listát. A dolgozó nézi, majd visszaadja neki és így szól:

– Elnézést uram, de tejet, kenyeret és parizert a szemben lévő kisboltban lehet kapni!

– Mi a különbség a magyarországi és az afrikai vadászat között?

– Ha itthon elhibázod, akkor a vad elfut. Ha ott hibázol, akkor neked kell futni!